

G-20 ÇARE BULACAK MI?

Dünyanın en büyük bankalarının güneş altındaki kar gibi eridiği bir dönemden geçiyoruz. Ekonomik kriz derinleştikçe bu erimenin, değersizleşmenin gerçek boyutları ortaya çıkıyor. UBS'in piyasa değeri 116 milyar dolardan 35 milyar dolara düşmüş durumda. Citigroup daha düne kadar 255 milyar dolarlık değeri ile dünyanın en büyük bankası durumundaydı. Şimdiki değeri ise sadece 19 milyar dolar. Almanların en büyük bankası Deutsche Bank ise 76 milyardan 10.3 milyar dolara düştü. Bu listeyi Fransız, İtalyan vb. bankalarla uzatıp gitmek olanaklı. Hatta bunlara doğrudan üretim yapan dev tekeller de eklenebilir. Ancak bütün bunların bir gereği yok. Bu kadarı ile krizin tüm ekonomiyi sarıp sarmalayan – üretim, finans-boyutları anlaşmış olmalı.

Bugünlerde derinleşen ekonomik krize çare arama çabalarının yoğunlaştığı görülmekte. Bu çabaların birisi de G-20 toplantıları. G-20 ülkelerinin küresel krize çözüm aramak üzere yapacakları zirvenin 2. si, 2 nisanda Londra'da toplanacak. Hatırlanacağı gibi G-20'ler Dünya Gayri Safi Milli Hasılası'nın % 85'ini gerçekleştiriyorlar. Kasımda Washington'da yapılan ilk Zirve fiyaskoyla sonuçlanmıştı. Liderler ekonomik krize karşı ülkelerarası işbirliği vaadinde bulunmuşlar, ancak ülke çıkarları ağır basmış, Zirve'nin hemen ardından bu 20 ülkenin 5'inde korumacı önlemler devreye sokulmuştu. Bu önlemlerin ayrı bir anlaşmazlık konusu olduğu ise biliniyor.

G-20'lerin üzerinde tartışmakta oldukları gündeme bir göz atılınca bu gündemin şunları içerdiği görülmektedir; "Bankacılık sisteminin yeniden çökmesini önleyecek yeni bir finans sistemi oluşturulması, krizden etkilenen ülkelerde istihdam paketlerinin devreye sokulması, yeni krizleri önlemek için bir erken uyarı sisteminin geliştirilmesi, krizleri önlemenin olmazsa olmaz koşulu olarak daha çok şeffaflık, bu şeffaflığı denetleyecek mekanizmaların oluşturulması, IMF, Dünya Bankası ve bölgesel bankalar aracılığıyla krizden etkilenen az gelişmiş ülkelere kaynak aktarılması" vb. vb.

Çare diye ortaya atılan bu maddelerin her birisi, büyük devletler arasında çıkar zıtlıklarını içeren unsurlarla doludur. Örneğin yeni bir finans sisteminin oluşturulması maddesini alalım; bu sistem nasıl kurulacaktır ve köşe başını kim tutacaktır? Eski sistemin başında ABD vardı ve bugün ABD ciddi yaralar almış durumda. Diğer büyük devletler yeniden ABD'nin liderliğini kabul edecekler mi, yoksa her birisi kendi sermayesinin büyüklüğüne, uluslararası etkinliğine ve gücüne göre yeni pozisyonlar mı talep edecekler?

İstihdam paketlerinin devreye sokulmasından söz ediliyor. Ancak büyük devletlerin kendi dev tekelleri kurtarmak için onlara milyarlarca dolar akıtması –örneğin Fransızların Reno'ya 6 milyar dolar aktarması- diğer büyük devletlerce tepkiyle karşılanıyor ve Fransızlar korumacılık ve haksız rekabetle suçlanıyor. Eğer bütün bunlar üzerinde genel bir anlaşma olmazsa, bırakalım yeni istihdam yaratılmasını, mevcut istihdamın bile korunamayacağı ortadadır.

İşler buraya geldiğinde ise; devletlerin kendi çıkarları için, diğerleri üzerinde üstünlük sağlama, dünya da gücü oranında etki sahibi olma mücadelesi vereceği, bugünkü dünyada bundan başkasının geçerli olamayacağı çok iyi bilinmektedir. 20. Yüzyılın ilk çeyreğinde büyük devletlerin dünyayı sermayelerinin gücü oranında paylaştığı, tekellerin egemen olduğu bir dünyada başka bir paylaşım biçiminin olamayacağı tespit edilmişti. Bugün "yeni sistem" aranıyor, kapitalizm kurtarılmaya çalışıyor. Bütün bu çabaların merkezinde, çürümekte ve kokuşmakta olan kapitalist-emperyalist sistemin ömrünü biraz daha uzatmak olduğu kolayca görülmektedir. Ancak bu duruma itiraz edenlerin kitlesi hızla büyüyor ve onların yeni bir dünya kurma mücadeleleri sağlam adımlarla ilerliyor.

Mart / 2009

